

Transsərhəd kontekstdə Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi Konvensiyası və Strateji Ekoloji Qiymətləndirmə üzrə Protokol

Espo Konvensiyası və onun Strateji Ekoloji Qiymətləndirmə ilə bağlı protokolunun Azərbaycanın milli qanunvericiliyində tətbiqi

2 Mart, 2015

Bakı, Azərbaycan

Strateji Ekoloji Qiymətləndirmə (SEQ) üzrə protocol

Strateji Ekoloji

Qiymətləndirmə üzrə

Protokol

- Bu protokol 21 may 2003-cü ildə Kiyev şəhərində keçirilən "Avropa üçün Ətraf Mühit" nazirlər konfransında Espoo Konvensiyasının tərəfdaş ölkələrinin növbədənəkənar görüşündə qəbul edilmişdir
- 11 iyul 2010-cu ildə qüvvəyə minmişdir
- Hazırda 26 tərəfdaş ölkə var, BMT-yə üzv istənilən ölkə qoşula bilər

Məqsədlər

Aşağıdakılar hesabına ətraf mühitin yüksək səviyədə qorunmasını təmin etmək:

- **Plan və proqramların hazırlanması zamanı** sağlamlıq və ətraf mühit məsələlərinin nəzərə alınmasını **təmin etmək**
- **Siyasi və qanunverici sənədlərin hazırlanması** zamanı sağlamlıq və ətraf mühit məsələlərinin nəzərə alınmasına **imkan yaratmaq**
- Strateji ekoloji qiymətləndirmə üçün aydın, şəffaf və effektiv prosedurların yaradılması
- SEQ prosesində ictimaiyyətin iştirakını təmin etmək
- **Davamlı inkişaf məsələlərində** sağlamlıq və ətraf mühit məsələlərinin nəzərə alınmasını **təmin etmək** .

Prosedur

- Protokol çərçivəsində SEQ-in tələn olub-olunmamasını müəyyən etmək
- Ətraf mühit üzrə hesabatın (eləcədə qiymətləndirmənin) əhatə dairəsinin müəyyən edilməsi
- Ətraf mühit hesabatının hazırlanması
  - Məzmun və ilkin struktur üzrə analizlər
  - Alternativ variantların işlənməsi və müqayisəsi üçün imkan yaradır
  - Ətraf mühit hesabatının tamamlanması
- Müvafiq qurumlar və ictimaiyyətlə məsləhətləşmələr
- Qərar verən şəxsləri məlumatlarla təmin edir
- İcranın ətraf mühit yönümlü monitoringi

Faydalar

- Ətraf mühitin yüksək səviyyədə qorunması
- Daha yaxşı planlama və program hazırlama
- Daha səmərəli qərar vermə
- İnkişaf üçün yeni imkanların tapılması
- Xərcli səhvlərdən yayınmaq
- İdarəçiliyin gücləndirilməsi
- Transsərhəd əməkdaşlıq
- İqlim dəyişmələrinə adaptasiya

SEQ xərcləri

- Regional və yerli torpaqdan istifadə planlama işlərində SEQ adətən planlama xərclərinin 5-10% artırır
- SEQ-in ilkin tətbiqi zamanı əsas xərclər meydana çıxır, sonrakı mərhələlərdə SEQ daha az xərc tələb edir
- Plan və proqramların icrası xərcləri ilə müqayisədə xərclər marjinaldır

Misal üçün...

- **Polşa: Regional səviyyədə ərazilərin inkişaf planı, Almaniya ilə sərhəddə Lubuskie Voivodship regionu**
- 2002-ci ilin ərazi inkişaf planı digər inkişaf planlarını nəzərə almaqla təkmilləşdirilməli idi
- *Milli: ilkin incələmə* – əhatə dairəsinin müəyyən edilmə - ətraf mühit hesabatı (ətraf mühit üzrə hazırkı vəziyyətin təsviri, gözlənilən təsir və dəyişikliklər, qabaqlayıcı tədbirlər, monitoring tədbirləri, tövsiyələr) – ictimaiyyət, ətraf mühit və sağlamlıq qurumları ilə məsləhətləşmələr
- *Transsərhəd:* kömür mədənlərinin ümumi təsirləri; mövcud 2 tərəfli razılaşmalar əsasında həll edilmişdir (bildiriş – iştirak etmə deklarasiyası – hökumətlər arası danışıqlar və razılaşma)

Konvensiya və onun protokolu çərçivəsində işlər

- 3-4 illik müddətlərdə tərəflərin görüşün və icranın monitoringi
- Büro, ƏMSQ üzrə işçi qrupu və icra üzrə komitə tərəfindən dəstəklənməkdədir
- Fəaliyyətlər ehtiyaca görə müəyyən edilir
  - **Uyğunluq və icra**
  - **Subregional əməkdaşlıq və bacarıqların artırılması**
  - **Yaxşı praktikaların paylaşılması**
  - **SEQ protokolonun ratifikasiyası və tətbiqinin təşviq edilməsi**

Mövcud təlimatlar

➤ **Espoo Konvensiyası**

- Konvensiyanın praktiki tətbiqi üzrə qaydalar (təlimat)
- Transsərhəd kontekstdə ictimai iştirak ilə bağlı təlimat
- Konvensiya üçün bildiriş verilməsi ilə bağlı təlimat

➤ **SEQ Protokolu**

- Protokolun tətbiqin dəstəklənməsi üçün resurs əsasnaməsi, sağlamlıq bölməsi də daxil olmaqla (REC-CEE); sadə versiyası Azərbaycan dilinə tərcümə edilmişdir
- Resurs əsasnaməsi və OECD/DAC SEQ təlimatı üzrə təlim kurslar barədə
- (İlkin variantda) SEQ prosesində ictimai iştirak üzrə yaxşı praktikalar

➤ **Hər ikisi**

- Tərəflərin görüşündə qəbul edilmiş qərarlar (bildiriş formatları)
- İcra Komitəsinin fikirləri (2001-2010)
- Konvensiya və Protokolun icrasının incələnməsi

